

Ware Christelijke Religie

vervolg van hoofdstuk 12

DE DOOP

692. Hieraan zal ik de volgende zes gedenkwaardigheden toevoegen.

De eerste: toen ik, nadat ik van de school der wijsheid, naar huis terugkeerde, zag ik op de weg een engel in een hyacintkleurig gewaad.

Hij sloot zich bij mij aan en zei: 'Ik zie dat u van het spel der wijsheid komt en dat u zich over wat u daar hebt gehoord hebt verblijd.

Ik word gewaar dat u niet ten volle in deze wereld bent, aangezien u tegelijkertijd in de natuurlijke wereld bent.

Daarom kent u onze olympische gymnasia niet, waar de oude Sofi¹⁾ samenkomen om van de nieuw aangekomen geesten uit uw wereld te vernemen, welke veranderingen en opeenvolgingen van staat de wijsheid onderging en nog ondergaat.

Ik zal u, als u dat wilt, naar een plaats geleiden, waar velen van de oude Sofi en hun zonen, dat wil zeggen, hun leerlingen, wonen'.

Hij leidde mij tot de grens tussen het noorden en het oosten en toen ik van een verhoogde plaats daarheen keek, zie, daar zag ik een stad.

Aan de ene zijde waren twee heuvels, waarvan de dichtere bij de stad gelegen heuvel lager was dan de andere.

Hij zei tegen mij: 'Deze stad wordt Athene genoemd, de lagere heuvel de Parnassus²⁾ en de hogere de Helikon³⁾.

Ze worden zo genoemd omdat in en rondom de stad de oude wijzen uit Griekenland wonen, zoals Pythagoras, Socrates, Aristippus, Xenophon met hun discipelen en leerlingen'.

Ik vroeg naar Plato en Aristoteles; hij zei dat zij met hun aanhangers in een andere streek wonen, daar ze de redelijke dingen onderwezen hadden, die tot het verstand behoren, de anderen echter de zedelijke dingen, die tot het leven behoren.

Hij zei dat uit de stad Athene herhaaldelijk gestudeerden afgevaardigd werden naar de gestudeerden onder de Christenen, om bericht uit te brengen over wat men heden ten dage denkt over God, over de schepping van het heelal, over de onsterfelijkheid van de ziel, over de staat van de mens met betrekking tot de staat van de dieren, en over andere onderwerpen, die tot de innerlijke wijsheid behoren.

Verder zei hij dat een heraut op deze dag een samenkomst had aangekondigd, wat een teken was, dat de afgezanten nieuw aangekomen geesten van de aarde ontmoet hadden, van wie ze opmerkelijke dingen hadden gehoord.

We zagen velen uit de stad en de omstreken komen, sommigen met lauwerkransen op hun hoofd, sommigen met palmtakken in de handen, anderen met boeken onder de arm en weer anderen met een schrijfpenn onder de haren van de linkerslaap.

We mengden ons onder hen en klommen tezamen met hen omhoog; en ziet, op de heuvel was een achthoekig paleis, dat zij het Palladium⁴⁾ noemden.

We gingen naar binnen en zagen daar acht zeshoekige inspringende gedeelten en in elk daarvan was een bibliotheek en ook een tafel, waaraan de gelauwerden plaats namen.

In het Palladium zelf zag ik uit steen gehouwen zitplaatsen waarop de overigen gingen zitten.

Toen werd aan de linkerzijde een deur geopend, waardoor twee nieuw-aangekomenen van de aarde werden binnengeleid.

Nadat men hen had begroet vroeg een van de gelauwerden aan hen: 'Wat voor nieuws is er van de aarde?' Ze zeiden: 'Er is dit nieuwe, dat men in wouden mensen gevonden heeft die zoals de beesten zijn, of beesten die als mensen zijn.'

Aan hun aangezicht en aan hun lichaam heeft men echter herkend dat ze als mensen geboren zijn, maar in hun tweede of derde levensjaar in de wouden verloren of achtergelaten waren.

Men zei dat ze niets van een gedachte in klank konden uiten, noch een klank tot enig woord hebben leren articuleren.

Ze kenden ook niet het voor hun passende voedsel zoals de dieren dat kennen, maar dat ze zowel de reine als de onreine dingen, die ze in het woud vinden, in hun mond steken; ze vertelden nog tal van andere bijzonderheden meer.

Hieruit hebben enige geleerden bij ons tal van veronderstellingen gedaan en anderen tal van conclusies getrokken over de staat van de mens met betrekking tot de staat van de dieren.' Toen ze dit gehoord hadden vroegen enigen van de wijzen uit de oudheid: 'Wat voor veronderstellingen en gevolgtrekkingen maken ze daar dan uit?' De twee nieuwkomers zeiden: 'Verscheidene, maar die laten zich niettemin tot de volgende terugbrengen:

1. De mens is vanuit zijn natuur en ook vanuit zijn geboorte, stompzinniger en vandaar geringer dan elk dier; en hij wordt ook zo als hij niet onderricht wordt.

2. Hij kan onderricht worden omdat hij geleerd heeft, gearticuleerde klanken voort te brengen en vandaar te spreken.

Daardoor is hij begonnen met gedachten te uiten en dit geleidelijk meer en meer, dermate dat hij de wetten van de samenleving kon uitdrukken, waarvan er evenwel verscheidene in de dieren van geboorte af zijn gegrift.

3. Dieren hebben eveneens redelijkheid net als mensen.

4. Als dus de dieren zouden kunnen spreken, zouden ze even bedreven over elke zaak kunnen redeneren als de mensen; een teken daarvan is dit, dat dieren net zo uit rede en voorzichtigheid denken als mensen.

5. Het verstand is slechts een aanpassing van het licht uit de zon, met medewerking van de warmte door middel van de ether, zodat het slechts een werkzaamheid is van de innerlijke natuur.

Deze activiteit kan dermate opgedreven worden dat ze verschijnt als wijsheid.

6. Vandaar is het zinloos te geloven dat de mens na de dood meer leeft dan een dier, behalve dan dat hij misschien een paar dagen na het overlijden door de uitwaseming van het leven van het lichaam verschijnen kan, als een nevel in de gedaante van een geest, voordat hij in de natuur verdwijnt.

Net zoals een verbrande struik zich vertoont in de gelijkenis van zijn vorm, als die uit de as wordt gehaald.

7. Bijgevolg is de godsdienst, die een leven na de dood leert, een uitvindsel, opdat de eenvoudigen innerlijk door zijn wetten in banden vastgehouden worden, zoals ze het uiterlijk worden door de burgerlijke wetten.'

Ze voegden hieraan toe, dat het de louter vernuftige mensen zijn die zo redeneren, maar niet de inzichtsvollen.

Ze vroegen verder: ‘Wat zeggen de inzichtsvollen?’

Waarop ze antwoordden dat ze hen niet hadden gehoord, maar dat zij die mening over hen hadden. Nadat men dit had gehoord zeiden allen die aan de tafels zaten: ‘O, in wat voor tijd leven tegenwoordig de mensen op aarde; helaas, welke veranderingen heeft de wijsheid ondergaan; is ze niet omgekeerd in verdwaasde vernuftigheid? De zon is ondergegaan en is onder de aarde lijnrecht tegenovergesteld aan haar middaghoogte.

Wie kan niet uit de bewijzen die de mensen die in de wouden zijn achtergelaten en gevonden, weten, dat de mens die niet onderwezen wordt, van zo’n aard is? Is hij niet zoals hij onderwezen wordt, en vanaf de geboorte niet onnozeler dan de dieren en wordt hij niet in volledige onwetendheid geboren? Moet hij niet leren lopen en spreken? Als hij niet lopen leerde, zou hij zich dan wel op zijn voeten oprichten? Als hij niet spreken zou leren, zou hij dan wel iets van een gedachte uit kunnen brengen? Is niet elk mens zoals hij onderricht wordt, dwaas uit valsheden en wijs uit waarheden; en wel dwaas uit alle valsheden door alle inbeelding, dat hij wijzer is dan de wijze die wijs is geworden door waarheden? Bestaan er geen verdwaasde en waanzinnige mensen die niet meer mensen zijn dan zij die in de wouden zijn gevonden? Zijn diegenen die van het geheugen verstoken zijn, niet aan hen gelijk? Wij besluiten uit deze dingen, dat de mens zonder onderricht noch een mens noch een dier is, maar dat hij een vorm is die in zichzelf datgene kan opnemen, wat de mens maakt.

Dus, dat hij niet als mens geboren wordt, maar dat hij mens kan worden, en als zo’n vorm geboren wordt, dat hij het opnemend orgaan van het leven uit God kan worden.

Dit met het doel dat hij het subject kan worden, waarin God al het goede brengen kan en dat Hij door vereniging met Zichzelf hem tot in eeuwigheid gezegend kan maken.

Wij worden uit uw uiteenzetting gewaar, dat de wijsheid heden ten dage dermate uitgeblust of verdwaasd is, dat men over de staat van het leven van de mens met betrekking tot het leven van het dier hoegenaamd niets weet.

Vandaar komt het, dat men evenmin de staat van het leven van de mens na de dood kent.

Maar zij die het wel weten kunnen het niet willen weten, en het vandaar loochenen, zoals velen onder uw Christenen doen; dezen kunnen we vergelijken met degenen die in de wouden gevonden werden.

Niet dat ze door gebrek aan onderricht zo stompzinnig zijn geworden, maar ze hebben zichzelf zo stompzinnig gemaakt door de begoochelingen van de zinnen, die de waarheden in duisternis verbergen’.

Maar toen zei iemand die in het midden van het Palladium stond en een palmtak in de hand hield: ‘Verklaart u mij, als u wilt, deze verborgenheid: Hoe kan de tot een vorm van God geschapen mens veranderd worden in een vorm van de duivel? Ik weet dat de engelen in de hemel vormen van God zijn en dat de engelen van de hel vormen van de duivel zijn; deze twee vormen zijn aan elkaar tegenovergesteld: de ene vormen van waanzinnen, de andere van wijsheden.

Zegt u mij daarom, hoe de als een vorm van God geschapen mens van de dag in zulk een nacht kon overgaan, dat hij God en het eeuwige leven kon loochenen?’ Hierop antwoordden de leraren in volgorde; eerst de Pythagoreërs, daarna de Socratici en vervolgens de overigen.

Maar onder hen was ook een zekere Platonius die als laatste sprak, en zijn uitspraak overtrof alle andere; deze luidde als volgt: ‘De mensen van de Saturnische tijd of van de gouden eeuw wisten en erkenden, dat ze vormen waren die het leven uit God opnamen en dat daarom de wijsheid in hun zielen en harten was gegrift.

Vandaar zagen ze uit het licht van het ware, het ware, en door middel van de waarheden werden ze het goede gewaar uit de verlustiging van de liefde van het goede.

Maar naarmate het menselijk geslacht in de vorige eeuwen van de erkenning afweek dat al het ware van de wijsheid en vandaar al het goede van de liefde bij hen voortdurend uit God invloet, hielden zij op om de woonplaatsen van God te zijn.

Toen hield ook het spreken met God en de vergezelschapping met de engelen op.

De innerlijke dingen van hun gemoed immers werden van hun richting, die uit God opwaarts tot God geheven was, steeds meer in een afwijkende richting, naar buiten in de wereld omgebogen.

En dus zo tot God uit God door de wereld, en tenslotte omgekeerd in de tegenovergestelde richting, die neerwaarts naar zichzelf streeft.

En aangezien God niet door een innerlijk omgekeerde mens en dus afgekeerd mens geschouwd kan worden, hebben de mensen zich van God gescheiden en zijn vormen van de hel en zo van de duivel geworden.

Hieruit volgt dat de mensen uit de eerste tijden met hart en ziel erkenden, dat ze al het goede van de liefde en vandaar al het ware van de wijsheid uit God hadden en ook dat deze tot God behoorden, in hen.

Ze waren dus louter ontvangende vaten van het leven uit God en werden vandaar beelden van God, zonen van God, en uit God geboren genoemd.

In de volgende eeuwen echter erkenden ze dit niet meer met hart en ziel, maar met een zeker overredend geloof, en daarna met een historisch geloof en tenslotte alleen met woorden.

Iets dergelijks alleen met woorden erkennen, is niet erkennen, ja zelfs is het dit loochenen in het hart.

Hieruit kan men zien van welke aard heden ten dage de wijsheid op aarde bij de christenen is, want, hoewel ze vanuit de geschreven Openbaring uit God geïnspireerd kunnen worden, weten ze het onderscheid niet tussen mens en dier, en vandaar geloven velen, dat wanneer de mens na de dood leeft, ook het dier moet leven, of aangezien het dier niet leeft na de dood, ook de mens niet zal leven.

Is ons geestelijk licht, dat het gezicht van het gemoed verlicht, bij hen niet dikke duisternis geworden; en is hun natuurlijk licht dat alleen het gezicht van het lichaam verlicht, hun niet tot een verblindende glans geworden?' Hierna keerden ze zich allen tot de twee nieuw aangekomenen en dankten hen voor hun komst en mededelingen en ze verzochten hun, dat ze de dingen die ze gehoord hadden, aan hun broeders zouden meedelen.

De nieuwkomers antwoordden dat ze hun vrienden zouden sterken met deze waarheden, dat voor zoveel ze het goede van de naastenliefde en al het ware van het geloof aan de Heer en niet aan zichzelf toeschrijven, zij mensen zijn en engelen in de hemel worden.

- 1) *Griekse wijsgeren; 5de eeuw voor Christus*
- 2) *berg, in de Griekse mythologie, gewijd aan Apollo en de Muzen*
- 3) *eveneens een berg gewijd aan Apollo en de Muzen*
- 4) *beeld van de gewapende beschermgod(in) van een Griekse stad*

693. Tweede gedenkwaardigheid.

Enige weken daarna hoorde ik een stem uit de hemel die zei: 'Zie, er is opnieuw een samenkomst op de Parnassus; kom met ons mee, wij zullen u de weg tonen.' Ik ging er naartoe en toen ik dichterbij was gekomen zag ik iemand op de Helikon met een trompet, waarmee hij de samenkomst aankondigde en bijeenriep.

Ik zag vanuit de stad Athene en omstreken geesten die omhoog klommen zoals eerder, en in het midden van hen drie nieuwelingen uit de wereld.

Ze waren alle drie uit de christenen, de eerste een priester, de tweede een staatsman en de derde een wijsgeer.

Onderweg onderhield men hen met diverse gesprekken, vooral over de wijzen uit de oudheid, die men met name noemde.

Ze vroegen of ze dezen zouden zien en men zei dat men hen inderdaad zou zien, en, als ze wilden, begroeten, aangezien ze vriendelijk in de omgang waren.

Ze vroegen naar Demosthenes¹⁾, Diogenes en Epicurus²⁾ en men zei tegen hen: 'Demosthenes is niet hier, maar waar Plato verblijft; Diogenes houdt verblijf met zijn scholieren onder de Helikon.

De reden hiervan is dat hij de wereldlijke dingen als niets beschouwt en alleen van de hemelse dingen vervuld is.

Epikurus woont aan de grens tegen het westen en komt niet onder ons, aangezien wij onderscheid maken tussen goede aandoeningen en boze aandoeningen.

Wij zeggen dat de goede aandoeningen één zijn met de wijsheid en de boze aandoeningen tegen de wijsheid indruisen.' Toen ze de Parnassus-heuvel beklommen hadden, brachten enkele wachters daar water in kristallen bekers uit een bron die zich daar bevond.

Ze zeiden: 'Het is water uit de bron waarvan de ouden in hun fabels vertelden, dat die werd opengebroken door de hoof van het paard Pegasus, en daarna gewijd aan de negen maagden³⁾.

Maar onder het gevleugelde paard Pegasus verstonden zij het verstand van het ware, waardoor wijsheid komt; onder de hoeven verstonden zij de ondervindingen, waardoor natuurlijk inzicht wordt verkregen; en onder de negen maagden verstonden zij alle soorten van kennis en wetenschappen.

Deze dingen worden heden ten dage fabels genoemd, maar het waren overeenstemmingen, waarin de mensen van de allereerste tijden gesproken hebben.' De begeleiders zeiden tegen de nieuw-aangekomenen: 'Verwondert u niet, de wachters zijn daartoe onderricht om zo te spreken; en wij verstaan onder water uit de bron drinken, onderricht worden over de waarheden, en door middel van de waarheden over de goedheden, en zo wijs worden.' Daarna gingen ze het Palladium binnen en met hen de drie nieuwelingen uit de wereld: de priester, de staatsman en de wijsgeer.

Toen vroegen de gelauwerden die aan de tafels zaten: 'Wat voor nieuws is er van de aarde?' Ze antwoordden: 'Dit is nieuw, dat iemand beweert met de engelen te spreken en een gezicht te hebben dat in de geestelijke wereld geopend is, net zoals hij een gezicht heeft dat geopend is in de natuurlijke wereld.

Hij voert uit de geestelijke wereld tal van nieuwe dingen aan, waaronder de volgende: dat de mens na de dood leeft, zoals hij tevoren in de wereld leefde; dat hij ziet, hoort en spreekt zoals eerder in de wereld; dat hij honger en dorst heeft en eet en drinkt zoals eerder in de wereld.

Dat hij de echtelijke verrukkingen geniet zoals eerder in de wereld; en dat hij slaapt en wakker is.

Dat er landen en meren zijn, bergen en heuvels, vlakten en dalen, bronnen en rivieren, paradijzen en bossen.

Verder dat daar zijn paleizen en huizen en steden en dorpen, zoals in de natuurlijke wereld.

Dat er eveneens geschriften en boeken zijn en dat er officiële ambten zijn en handelsverkeer, en ook edelstenen, goud en zilver; in één woord, dat daar alle dingen zijn in het algemeen en in het bijzonder die zich op aarde bevinden.

In de hemel zijn ze echter oneindig meer volmaakt, met alleen dit verschil dat alle dingen die in de geestelijke wereld zijn een geestelijke oorsprong hebben en dus geestelijke dingen zijn omdat ze voortkomen uit de Zon daar, die zuiver liefde is; en dat alle dingen die in de natuurlijke wereld zijn een natuurlijke oorsprong hebben en vandaar natuurlijke en stoffelijke dingen zijn, aangezien die uit de zon daar voortkomen, die zuiver vuur is.

Kortom, dat de mens na de dood volmaakt mens is, ja zelfs op een volmaakter wijze mens dan eerder in de wereld; want tevoren in de wereld was hij in een stoffelijk lichaam, terwijl hij in deze wereld in een geestelijk lichaam is.' Toen dit gezegd was vroegen de wijzen uit de oudheid: 'Wat denkt men hierover op aarde?'

De drie zeiden: 'Wij weten dat het waar is omdat wij hier zijn en alle dingen beschouwd en onderzocht hebben, daarom zullen we zeggen wat men daarover op aarde gesproken en geredeneerd heeft.'

Toen zei de priester: 'Zij, die van onze orde zijn, noemden deze dingen, toen ze die voor het eerst hoorden, visioenen, toen verzinsels en daarna dat hij geesten had gezien; en tenslotte aarzelden ze en zeiden: geloof het als u dat wilt, wij hebben tot nu toe geleerd dat de mens na de dood niet eerder in een lichaam zal zijn dan op de dag van het laatste oordeel.'

Men vroeg: 'Zijn er niet enige mensen met inzicht onder hen die dit kunnen aantonen en hen van de waarheid overtuigen, dat de mens als mens na de dood leeft?'

De priester antwoordde: 'Er zijn er die dit aantonen, maar zij overtuigen niet.'

Zij, die het aantonen zeggen dat het tegen de gezonde rede indruist, te geloven dat de mens niet als mens leeft dan alleen op de dag van het laatste oordeel, en dat de ziel in die tussentijd zonder lichaam is.

Wat is de ziel en waar is ze in de tussentijd?

Is ze een ademzucht, of iets als een windvlaag of een wezen dat in het midden van de aarde verborgen is?

Waar houdt het zich dan op?

Vliegen dan de zielen van Adam en Eva en van allen na hen nu al zesduizend jaar of zestig eeuwen lang nog steeds in het heelal rond?

Of worden ze in het middelpunt van de aarde opgesloten gehouden in afwachting van het laatste oordeel?

Wat is er angstiger en ellendiger dan zo'n afwachten?

Kan hun lot niet vergeleken worden met mensen die aan handen en voeten geboeid in een kerker moeten leven?

Als het lot van de mens na de dood van dien aard zou zijn, was het dan niet beter, als ezel dan als mens geboren te worden? Druist het ook niet in tegen de rede te geloven, dat de ziel weer met haar lichaam bekleed kan worden?

Is het lichaam niet verteerd door de wormen, de muizen en de vissen?

En kan in dit nieuwe lichaam een skelet gebracht worden, dat reeds door de zon verbrand is of tot stof vervallen?

Hoe zouden deze lijkachtige en verrotte dingen verzameld en met de zielen verenigd kunnen worden?

Maar als ze dergelijke dingen horen antwoorden ze daarop vrijwel niets uit de rede, maar blijven aan hun geloof vasthouden en zeggen: 'Wij houden de rede gevangen onder de gehoorzaamheid aan het geloof.'

Over de verzameling van allen uit de graven op de dag van het laatste oordeel zeggen zij: dit is een werk van de almacht en als zij de almacht en het geloof noemen, is de rede verbannen.

Ik kan zeggen dat de gezonde rede dan vrijwel verdwenen is en voor sommigen als een waan is, ja, ze kunnen zelfs tot de gezonde rede zeggen dat die gek is.'

Toen ze dit gehoord hadden, zeiden de wijzen van Griekenland: ‘Vernietigen deze paradoxen zich niet vanzelf door met zichzelf in tegenspraak te zijn?’

Niettemin kunnen ze heden ten dage in de wereld niet vernietigd worden door de gezonde rede.

Kan men wel iets paradoxalers geloven dan dat, wat over het laatste oordeel verteld wordt, namelijk dat dan het heelal vergaan zal en dat dan de sterren van de hemel op de aarde zullen vallen, terwijl de aarde toch kleiner is dan de sterren.

En dat de lichamen van de mensen, die dan óf lijken, óf als geneesmiddel ingenomen mummies, óf stof zijn, met hun zielen versmolten zullen worden.

Toen we in de wereld waren, geloofden we aan de onsterfelijkheid van de zielen van de mensen, op grond van gevolgtrekkingen, die de rede ons verschafte en ook wezen wij voor de gezegenden plaatsen aan die wij de Elyseïsche velden⁴⁾ noemden.

We geloofden dat de zielen menselijke beelden of gedaanten waren, maar teder, omdat ze geestelijk zijn.’ Nadat ze dit gezegd hadden, wendden ze zich tot de tweede nieuw aangekomene, die in de wereld staatsman was geweest.

Deze bekende dat hij niet in een leven na de dood had gelooft en dat hij over de nieuwe dingen die hij daarover had gehoord, gedacht had dat het verzinsels waren en fantasie.

‘Toen ik’, zo ging hij voort, ‘hierover nadacht, zei ik: ‘Hoe kunnen zielen lichamen zijn?’

Ligt niet al wat tot de mens behoort dood in het graf?

Is zijn oog niet daar?

Hoe kan hij dan zien? Is zijn oor niet daar?

Hoe kan hij dan horen?

Waarvandaan zou hij een mond krijgen om mee te spreken?

Als er iets van de mens na de dood leefde, zou het dan wel iets anders zijn dan iets fantoomachtigs?

Hoe kan een fantoom eten en drinken, en hoe kan hij de echtelijke verrukking genieten?

Waarvandaan heeft hij kleding, een huis, voedsel en dergelijke?

En fantomen die schimmen zijn, verschijnen alsof ze bestaan en toch zijn ze er niet.

Deze en dergelijke dingen heb ik in de wereld over het leven van de mens na de dood gedacht.

Maar nu ik alle dingen heb gezien en alle dingen met de handen heb aangeraakt, ben ik door de zintuigen zelf overtuigd geraakt dat ik een mens ben zoals in de wereld, en wel zozeer dat ik niet anders weet, dan dat ik leef zoals ik geleefd heb, met dit verschil dat ik nu een gezonder rede heb.

Ik heb mij soms geschaamd over mijn vroegere gedachten.’

De wijsgeer vertelde eveneens dergelijke dingen over zichzelf, maar met dit verschil, dat hij de nieuwe dingen die hij over het leven na de dood had gehoord, had ondergebracht onder de meningen en hypothesen, die hij van de oude en de moderne denkers had verzameld.

De Sofi verbaasden zich toen ze dit hoorden; en degenen die uit de socratische school waren, zeiden dat ze uit dit nieuwe van de aarde gewaarwerden, dat de innerlijke dingen van het menselijk gemoed geleidelijk zijn toegesloten, en dat nu in de wereld het geloof van het valse als waarheid opblinkt en verdwaasde vernuftigheid als wijsheid.

Het licht van de wijsheid had zich klaarblijkelijk sinds hun tijden van de innerlijke dingen van de hersenen neergelaten in de mond onder de neus, waar dit licht voor de ogen verschijnt als een glans van de lippen, en vandaar dat de spraak van de mond als wijsheid leek.

Nadat ieder dit gehoord had zei een van de leerlingen uit die school: ‘O, hoe stompzinnig is het gemoed van de aardbewoners heden ten dage.

Och, waren toch de discipelen van Heraclitus en van Democritus⁵⁾ aanwezig, die om alles lachen en om alles wenen, dan zouden we een groot gelach en een groot gewezen horen.’

Nadat deze bijeenkomst beëindigd was, gaven ze aan de drie die pas van de aarde waren aangekomen, onderscheidingstekenen die bestonden uit koperen plaatjes, waarop enige hiërogliefen gegrift waren.

Daarmee gingen ze heen.

- 1) *Grieks politicus, 4de eeuw voor Christus*
- 2) *Griekse filosofen, 4de eeuw voor Christus*
- 3) *de Muzen*
- 4) *Griekse mythologie: het verblijf van de gelukzaligen waar het eeuwig lente is.*
- 5) *Griekse wijsgeren (Heraclitus: nogal pessimistisch en duister; Democritus: lachend om de dwaasheden der mensen.*

694. Derde gedenkwaardigheid.

Enige tijd daarna keek ik naar de stad Athene, waarover eerder reeds iets gezegd is.

Ik hoorde daarvandaan een ongewoon geroep, waarin iets van lachen was en iets van verontwaardiging en ook iets van droefenis.

Niettemin had het geroep daardoor niets iets van een wanklank, maar het was harmonisch, want het ene was niet tegelijk met het andere, maar het was ín het andere.

In de geestelijke wereld wordt men aan de klank op duidelijke wijze de verscheidenheid en de menging van de aandoeningen gewaar.

Ik vroeg uit de verte wat er aan de hand was en men zei: ‘Er is een boodschapper gekomen van de plaats waar nieuw-aangekomenen het eerst verschijnen als ze uit de christelijke delen van de wereld komen, en hij zegt, dat hij daar van drie personen had gehoord, dat ze in de wereld waarvandaan zij kwamen, met de overigen daar geloofd hadden, dat de gezegenden en de gelukzaligen na de dood een volledige rust van alle mogelijke arbeid zouden hebben; en omdat plichten, ambten en werken, taken zijn, ze daar dan ook rust van zouden hebben.

Daar deze drie nu door onze afgezant hierheen zijn gebracht en voor de poort staan te wachten, is dit geroep ontstaan.

Nadat men overleg had gepleegd heeft men besloten dat ze niet in het Palladium op de Parnassus zullen worden binnengeleid zoals dat eerder is gebeurd.

Maar we zullen enigen afvaardigen om hen plechtig in te halen in de grote gehoorzaal aldaar, opdat ze hun nieuws uit de christelijke wereld daar vertellen.’ Aangezien ik in de geest was en voor geesten de afstanden zich verhouden naar de staten van hun aandoeningen en aangezien ik toen de neiging had om hen te zien en te horen, verscheen ik mijzelf daar tegenwoordig.

Ik zag dat ze werden binnengeleid en ik hoorde hen spreken.

In de gehoorzaal zaten de ouderen of wijzere aan de zijanten en de overigen in het midden.

Vóór hen was een podium en hierheen werden de drie nieuw-aangekomenen met de boodschapper onder plechtige geleide van de jongemannen door het midden van de gehoorzaal gevoerd.

Nadat het stil was geworden, werden ze door een van de ouderen daar begroet, en hij vroeg hun: ‘Wat voor nieuws is er van de aarde?’ Ze antwoordden: ‘Er is veel nieuws, maar zeg ons, als u wilt, over welk onderwerp?’ De oudere antwoordde: ‘Wat voor nieuws is er van de aarde ten aanzien van onze wereld en ten aanzien van de hemel?’ Ze zeiden: ‘Nadat wij zojuist in deze wereld zijn aangekomen, hebben we gehoord, dat er hier in de hemel: administratieve taken, bedieningen, ambten, zaken en studies in alle vakken en wonderbaarlijke werken zijn.

Toch hebben we geloofd, dat we na de verhuizing of overgang van de natuurlijke wereld in deze geestelijke, in de eeuwige rust van alle arbeid zouden komen, en wat zijn ambten anders dan arbeid?' Hierop zei de oudere: 'Hebt u onder eeuwige rust van arbeid een eeuwig nietsdoen verstaan, waarin u voortdurend zou zitten en liggen, om verrukkingen met de borst binnen te halen en vreugden met de mond op te zuigen?' Bij deze woorden glimlachten de drie nieuwelingen vriendelijk en zeiden dat ze zich zoiets eigenlijk wel gedacht hadden.

Toen werd hun geantwoord: 'Wat hebben de vreugden en verrukkingen en vandaar het geluk gemeen met nietsdoen? Door het nietsdoen zinkt het gemoed in elkaar en breidt het zich niet uit, of anders gezegd de mens wordt dood en niet levend gemaakt.

Stel uzelf iemand voor die in volslagen ledigheid neerzit, met afhappende handen en neergeslagen ogen en stel dat hij tegelijkertijd omringd wordt door een aura van blijdschap; zou de slaapzucht niet zowel zijn hoofd als zijn lichaam in beslag nemen?

Zou de levenskrachtige expressie van zijn aangezicht niet in elkaar zakken, zodat hij tenslotte met verslakte spieren zo relaxed zou zijn dat hij knikkebollend uiteindelijk op de grond viel?

Wat anders houdt het samenstel van het gehele lichaam in strekking en spanning dan de inspanning van het gemoed?

En waarvandaan komt de inspanning van het gemoed anders dan van de bezigheden met het hoofd en hand, als die met plezier gedaan worden.

Daarom zal ik u iets nieuws uit de hemel vertellen, namelijk dat daar beheerstaken, bedieningen, hogere en lagere rechtbanken en verder ambachten en werken zijn.'

Toen de drie nieuwelingen hoorden dat er in de hemel hogere en lagere rechtbanken waren, zeiden ze: 'Waarom is dat? Worden in de hemel niet allen uit God geïnspireerd en geleid, zodat ieder weet wat redelijk en rechtvaardig is; waartoe zijn dan rechters nodig?'

De oudere man antwoordde: 'In deze wereld worden we onderwezen en leren we, wat goed en waar, verder wat redelijk en billijk is, evenals in de natuurlijke wereld.

Dit leren we echter niet onmiddellijk uit God, maar door middel van anderen.

Elke engel, zoals elk mens, denkt het ware en doet het goede als uit zichzelf, en dit is naar gelang van de staat van de engel vermengd en niet zuiver.

Ook zijn er onder de engelen eenvoudigen en wijzen, en de wijzen moeten rechtspreken, als de eenvoudigen uit eenvoud en onwetendheid over het gerechte in tweestrijd zijn of daarvan afwijken.

Maar daar u nog maar kort in deze wereld bent, zo volgt mij als u wilt, in onze stad en wij zullen u alle dingen tonen.'

Ze verlieten de gehoorzaal en enigen van de ouderen voegden zich ook aan het gezelschap toe.

Eerst gingen ze een grote bibliotheek binnen, die naar de diverse wetenschappen was onderverdeeld in kleinere verzamelingen.

Toen de nieuwelingen zoveel boeken zagen, waren ze verbaasd en zeiden: 'Zijn er ook in deze wereld boeken, waar komen dan perkament en papier vandaan, en waarvandaan pennen en inkt?'

Hierop antwoordden de ouderen: 'Wij worden gewaar dat u in de vorige wereld hebt geloofd, dat deze wereld leeg is omdat die geestelijk is, en dat u dit hebt geloofd, komt, omdat u over het geestelijke een van het stoffelijke losgemaakte voorstelling hebt gekoesterd, en het van het stoffelijke losgemaakte scheen u toe alsof het niets was, dus alsof het leeg was, terwijl het toch de volheid van alle dingen is.

Hier zijn alle dingen substantieel en niet materieel en de materiële dingen hebben hun oorsprong in de substantiële dingen.

Wij, die hier zijn, zijn geestelijke mensen, omdat wij substantieel en niet materieel zijn.

Vandaar komt het dat alle dingen die in de natuurlijke wereld zijn, hier in hun volmaaktheid bestaan, ook boeken en geschriften en vele dingen meer.'

Toen de drie nieuwelingen hoorden spreken van de substantiële dingen, dachten ze dat het zo wel zou zijn, zowel omdat ze de geschreven boeken hadden gezien, als omdat ze de uitspraak hadden gehoord dat de materie de oorsprong ontleent aan de substanties.

Opdat ze hierover verder bevestigd zouden worden, werden ze naar de woningen van de schrijvers geleid, die de werken die door de wijzen van de stad waren geschreven, overschreven.

Ze bekeken de geschriften en verwonderden zich dat die zo netjes en sierlijk waren.

Daarna werden ze naar de musea, gymnasia en colleges geleid en ook daarheen waar de literaire spelen gehouden werden, waarvan zij sommige ‘de spelen van de Helikonieden¹⁾’ noemden, andere de ‘spelen van de Parnassieden’, ‘de spelen van de Atheneïden’ en andere ‘de spelen van de maagden van de bron’.

Ze zeiden dat deze laatste zo genoemd werden, omdat maagden de aandoeningen van de wetenschappen betekenen.

Deze zogenaamde spelen waren geestelijke oefeningen en wedstrijden.

Daarna werden ze in de stad rondgeleid om overheden te bezoeken en de beheerders en hun ambtenaren, en dezen toonden hun de wonderbaarlijke werken die door de kunstenaars op geestelijke wijze worden uitgevoerd.

Nadat ze dit gezien hadden, sprak de oudere man opnieuw met hen over de eeuwige rust van arbeid, waarin de gezegenden en de gelukkigen na de dood komen; en hij zei: ‘De eeuwige rust is niet ledigheid, want uit ledigheid komt loomheid, dofheid, stompzinnigheid en slaperigheid van geest en vandaar van het gehele lichaam voort.

Dat is de dood en niet het leven, en nog minder het eeuwige leven waarin de hemelse engelen zijn.

Daarom is de eeuwige rust een rust die deze dingen juist verjaagt en maakt dat de mens leeft.

Het is dus niets anders dan iets dat het gemoed verheft; het is dus elk streven en werk waardoor het gemoed wordt opgewekt, levend gemaakt en verlustigd wordt.

En dit vindt plaats overeenkomstig het nut, waaruit, waarin en waartoe men werkt.

Vandaar komt het dat de gehele hemel uit de Heer beschouwd wordt als een houder van nutten en elke engel is een engel overeenkomstig zijn nut.

Het aangename van het nut draagt hem zoals de gunstige stroming een schip, en maakt dat hij in de eeuwige vrede en de rust van de vrede is.

Dit wordt onder de eeuwige rust van arbeid verstaan.

Dat een engel levend is overeenkomstig het streven van zijn gemoed uit het nut, blijkt duidelijk hieruit, dat elke engel de echtelijke liefde heeft met haar kracht, vermogen en verrukkingen, overeenkomstig het streven naar echt nut, waarin hij is.’

Nadat de drie nieuwelingen bevestigd waren, dat de eeuwige rust geen ledigheid is, maar de verlustiging in enig werk dat van nut is, kwamen enkele meisjes met borduursels en gestikt werk dat ze met eigen handen gemaakt hadden, en gaven het hun.

Toen de nieuweling-geesten heengingen, zongen de meisjes een lofzang waarin ze de aandoening van de werken van het nut met haar bekringen in een engelen-melodie uitdrukten.

1) *Griekse mythologie: bewoners van de zangberg*

Wordt vervolgd.